

TILBAKE TIL BLANKET NR. 2

av
Tore Haga

En gang i fjern fortid fikk jeg publisert en artikkel kalt *Blanket nr. 2* i Budstikka. Et tilbakeblikk viser at det skjedde i nr. 2/2020 (som nå er lagt ut på denne nettsiden). Der skrev jeg om de få trykningene jeg da kjente til, mest fra min egen bittelille samling av slike innløsningsbevis. Nå har jeg fått tak i to til, April 1906 og Febr. 1908, begge sendt fra Norheimsund poståpneri. Dette alene er jo ikke noe å skrive om, men begge disse er brukt på måter som avvek fra det normale, og da kan det kanskje være mer interessant.

Blanket no. 2.

Indløsningsbevis for indenrigske postopkrævninger til post.

Til
postaaabneren i *Rosendal*

Postopkrævning

no. *15* beløb *2* kr. *25* øre.

afsender: *Tordun Løffhus*
adressat: *Jon Pløskov*
følger med dagens post.

Forsendelsen maa ikke udleveres, førend beløbet er betalt. Beløbet (med fradrag af postopkrævningsgebyr, se ovenfor) sendes derefter uopholdelig hertil i portofrit verdibrev tilligemed dette indløsningsbevis, forsynet med behørig paategning (se bagsiden).

Norheimsunds postkontor den *22/4* 190*8*

April 1906.

Vend!

Nb. Læses ikke postopkrævningsforsendelsen inden 14 dage efter ankomsten til bestemmelsesstedet, eller nægtes den indløst, skal postaaabneret med første post sende forsendelsen med tilhørende dokumenter tilbage til afsendelsespostanstalten.

Naar forsendelsen indlæses, afholdes der af postopkrævningsbeløb til og med 5 kr. 20 øre
- 25 - 25 -
- 100 - 50 -
- 200 - 00 -
gøres ved frimerker, der anbringes her.

Det ene eksemplaret var i november 1908 sendt til Rosendal i anledning en sending i oppkrav for kr 2,25. Hos det derværende poståpneri skulle man kreve inn dette beløpet fra adressaten, trekke fra oppkravsgebyret og portoen for postanvisning, sette frimerke(r) på blanketten som kvittering for dette fradraget, og så sende det gjenværende tilbake til Norheimsund sammen med blanketten i portofritt verdibrev.

Oppkravsgebyret var på den tid 10 øre, og det samme var postanvisningsporto for beløp av denne størrelse. Tabellen i øvre høyre hjørne av blanketten viser følgende at det innkrevde beløpet tilsa at det skulle påsettes frimerke(r) pålydende 20 øre. Avregning på blankettens bakside viser at man i Rosendal trodde at det var oppkravsgebyret alene som skulle trekkes fra, og de satte altså på et 10 øres, til tross for hva tabellen påpekte. Det andre frimerket er nok påsatt i Norheimsund og er stemplet der en uke etter Rosendals stempeling av det første. Det var dekning for dette i det oversendte beløpet. På baksiden har kreditor kvittert under denne trykte teksten: «Ovenstaaende postopkrævningsbeløb med fradrag af gebyr er mig utbetalt.»

Blanket nr. 2 var altså til bruk for oppkravssendinger til poståpnerier. Nedenstående eksemplar avviker på den måten at det er sendt til Bergen postkontor, noe det ikke var beregnet for. Dette skjedde i juli 1911, og vi ser at *aapneri* er overstrøket og erstattet med *kontor*.

Blanket nr. 2.

Indenriksk postopkrav til *Bergen* *Kantor* ~~poståpneri~~

nr. *7* beløp *24* kr. *95* øre.

avsender *Solvald og sønne forretnings* kr. *24* øre.

adressat *Johannes Andreassen*

følger med dagens post.

Naar forsendelsen indlæses, afholdes der af postopkravsbeløp	
t. o. m. kr.	5,10 20 øre
-	50,10 25 -
-	100,10 30 -
-	200,10 40 -
-	300,10 45 -
-	400,10 50 -
-	500,10 55 -
-	750,10 64 -
-	1000,00 72 -

Gehyret avgjøres ved frimerkerder bringes her.

Avgangsstedets poststempel.

100

Ovenstaaende postopkrav ~~tillæsesendes som uindløst.~~ er indløst med *Kr 24,95, der sendes pr. postanvisning idag* kr.

Postopkravsgebyret utgjør (se frimerkerne)

Resten følger vedlagt med

poståpneri den *12/7* 19*11*

Febr. 1903.

Vend!

Opkravsbeløpet med fradrag av gebyr mottatt

Her er oppkravsbeløpet mye større enn på det forrige, nemlig kr 24,95, og i et normalt tilfelle skulle blanketten ha vært påsatt frimerke(r) for 25 øre (10 øre for oppkravsgebyr og 15 øre for postanvisningsporto). Men her er ikke noe frimerke. Oppgjør fra postkontorer skjedde nemlig på en annen måte enn fra poståpnerier. I dette tilfellet skulle Bergen postkontor sende oppgjøret pr. postanvisning, og omkostningene på 25 øre skulle avgjøres med frimerker på postanvisningen. På innløsningsbeviset er påtegnet en beskjed fra postkontoret om at oppkravet var innløst med «*Kr 24,95, der sendes pr. postanvisning idag*». Her er altså ikke nevnt noe om fradrag for omkostningene. Hvor postanvisningen ble sendt, sies ikke. Likevel er det etter omstendighetene all grunn til å tro at kreditor fikk pengene sendt direkte fra Bergen postkontor. Trolig var 25 øre da trukket fra, selv om påtegningen på innløsningsbeviset kunne tyde på det motsatte.

De beløpene det her dreier seg om, synes bittesmå i våre dager. Imidlertid har det jo skjedd en formidabel endring i pengeverdien på disse årene. Kr 2,25 i 1908-kroner tilsvarer kr 176,24 i 2023-kroner, mens kr 24,95 i 1911-kroner tilsvarer kr 1 899,98 i 2023-kroner, ifølge Norges Banks priskalkulator.

Kilder:

- Erling Johan Aune og Kristian Aune: Norske innenrikske portotakster & gebyrer 1877-1995.
- Egen samling.